

Skipulagsstofnun
b.t. Þórdísar Stellu Erlingsdóttir
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 12. apríl 2022
Málsnúmer: 202203-0001
SS

Efni: Umsögn um umhverfismatskýrslu um efnistöku úr Skorholtsnámu í Hvalfjarðarsveit.

Vísað er í tölvupóst frá Skipulagsstofnun, dags. 1. mars 2022, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um efnistöku úr Skorholtsnámu í Hvalfjarðarsveit í samræmi við 16. gr. reglugerðar nr. 1381/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana. BM Vallá ehf áformar að vinna allt að 2,5 milljónum m³ af steinefni í landi Skorholts á næstu 30-40 árum. Fyrirhugað framkvæmdasvæði er um 12,5 ha að stærð en raskað svæði vegna fyrri efnistöku er um 6,5 ha. Samtals verður röskun á landi því um 19 ha

Náttúrufræðistofnun veitti umsögn um matsáætlun vegna efnistökkunnar úr Skorholtsnámu þann 10. júní 2021. Sú umsögn fjallaði einnig um tillögu matsáætlunar vegna efnistöku úr Bakkanámu en námurnar eru staðsettar hlið við hlið. Náttúrufræðistofnun veitti umsögn um umhverfismatskýrslu efnistöku úr Bakkanámu þann 1. mars 2022. Vísað er í þessar umsagnir eins og við á.

Náttúrufræðistofnun hefur kynnt sér innihald umhverfismatskýrslunnar og vill koma eftirfarandi ábendingum á framfæri.

Í umsögn um matsáætlun var bent á að námurnar séu úr fornri óseyri frá síðjökultíma sem er hluti af mun stærri jarðfræðilegri heild sem má rekja í Melasveit og í Borgarfirði. Þó nokkrar rannsóknir og vísindagreinar hafa verið ritaðar um jöklaumhverfi Skorholtsmela og nágrennis í lok síðasta jökulskeiðs út frá setmyndunum sem þar finnast. Jökulgarðurinn í Skorholtsmelum sýnir hámarksútbreiðslu jökulsins úr Borgarfirði fyrir um 12.800 árum og að á þeim tíma hafi sjávarstaða verið í 52 m hæð yfir núverandi sjávarborð. Jökulgarðurinn í Skorholtsmelum liggur norðan við námusvæðið en hann er einn best varðveitti jökulgarður landsins frá þessum tíma. Svæðið hefur því mikið vísindalegt gildi og benti Náttúrufræðistofnun á að við frágang á Skorholtsnámu væri full ástæða til að vernda jarðlagasnið þannig að hægt sé skoða innri gerð óseyrarmyndunarinnar. Tilefni er til að áréttta þá ábendingu.

Náttúrufræðistofnun getur ekki tekið undir þá niðurstöðu sem tilgreind er í samantekt á bls. 3 að jarðmyndunin hafi ekki sérstakt gildi þó engin vernd sé til staðar, og vísar í umfjöllun síðustu efnisgreinar þar sem vísindalegt gildi hennar er útskýrt. Svæðið er þó mikið raskað og getur Náttúrufræðistofnun því tekið undir þá niðurstöðu að áhrif á jarðmyndanir séu óveruleg/neikvæð, þó nær því að vera talsvert neikvæð en óveruleg ef horft er til þess að áhrifin eru óafturkræf. Stofnunin tekur undir að heildaráhrif framkvæmdarinnar séu óveruleg þar sem áhrif á aðra umhverfispætti eru hverfandi, að sýnileiki efnistökkunnar frá Vesturlandsvegi sé lítil þrátt fyrir töluverða stækkun námunnar og að jákvætt er að verið sé

að stækka námur sem þegar eru í notkun frekar en að fjölga námum. Mikilvægt er að frágangur leiði til þess að ásýndaráhrif séu áfram lítil.

Góð umfjöllun er um samlegðaráhrif við efnistökusvæðið í Bakkanámu, vestan við Skorholtsnámu þar sem fyrirhuguð er stækkun efnistökusvæðis í austur og stefnt að því að vinna allt að 1,4 milljón rúmmetra af efni á um 11 ha efnistökusvæði. Mikilvægt er að áfram sé hugað að samlegðaráhrifum frá starfsemi efnistökusvæðanna t.d. þegar kemur að frágangi.

Náttúrufræðistofnun gerir ekki frekari athugasemdir við umhverfismatsskýrsluna.

Virðingarfyllst,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndar
Náttúrufræðistofnun Íslands

